

ПЛЕНУМ ВИЩОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

14 липня 2016 року

м. Київ

№ 7

Про внесення змін і доповнень до деяких постанов пленуму Вищого господарського суду України

Відповідно до пункту 6 частини другої статті 36 Закону України "Про судоустрій і статус судів" пленум Вищого господарського суду України **постановляє:**

У зв'язку з виникненням у судовій практиці питань, пов'язаних із застосуванням норм матеріального і процесуального права, та з метою забезпечення однакового і правильного застосування Господарського процесуального кодексу України внести такі зміни і доповнення до деяких постанов пленуму Вищого господарського суду України:

1. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 21.02.2013 № 7 "Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України" абзац перший підпункту 2.21 пункту 2 доповнити реченням такого змісту:

"Водночас відсутність таких відомостей не є підставою для повернення позовної заяви (заяви, скарги), оскільки суд самостійно перевіряє сплату позивачем (заявником, скаржником) належної суми судового збору".

2. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 25.02.2016 № 4 "Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин" абзац другий підпункту 4.19 пункту 4 виключити.

3. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 № 7 "Про деякі питання участі прокурора у розгляді справ, підвідомчих господарським судам":

3.1. Друге та третє речення абзацу першого пункту 1 викласти в такій редакції:

"З метою вступу у справу прокурор може подати апеляційну, касаційну скаргу, заяву про перегляд рішення Верховним Судом України, заяву про перегляд рішення за нововиявленими обставинами або повідомити суд і взяти участь у розгляді справи, порушеної за позовом інших осіб. Статтею 24 Закону України "Про прокуратуру" визначено права прокурора стосовно подання

позовної заяви (заяви) в порядку господарського судочинства, внесення апеляційної, касаційної скарги на судові рішення господарських судів, заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом України".

3.2. Перше речення абзацу третього пункту 1 після слів "абзацом четвертим частини першої" доповнити словами "та частиною другою".

3.3. Абзац третього пункту 1 доповнити реченнями такого змісту:

"Прокурор, який звертається до господарського суду в інтересах держави, повинен обґрунтувати наявність підстав для здійснення представництва інтересів держави в суді. У разі невиконання такої вимоги подана ним позовна заява підлягає поверненню в порядку, встановленому статтею 63 названого Кодексу".

3.4. В абзаці шостому пункту 1 слова та цифри "статті 36¹" замінити словом та цифрами "статей 23, 24" і далі за текстом цифри "36¹" замінити цифрами "23".

3.5. Пункт 1 доповнити абзацом шостим такого змісту:

"Право прокурора на здійснення представництва в суді законних інтересів держави у разі порушення або загрози порушення інтересів держави виникає у випадках нездійснення або неналежного здійснення захисту інтересів органом державної влади, органом місцевого самоврядування або іншим суб'єктом владних повноважень, до компетенції якого віднесено відповідні повноваження, а також у разі відсутності такого органу".

У зв'язку з цим абзаци 6-10 вважати відповідно абзацами 7-11.

3.6. Пункт 2 викласти в такій редакції:

"2. Прокурори беруть участь у судовому засіданні на підставі службових посвідчень відповідно до статті 21 Закону України "Про прокуратуру".

3.7. Абзац перший пункту 3 доповнити реченням такого змісту:

"При цьому слід звертати увагу на те, що згідно з абзацом третім частини третьої статті 23 Закону України "Про прокуратуру" не допускається здійснення прокурором представництва в суді інтересів держави в особі державних компаній".

3.8. Абзац другий пункту 3 викласти в такій редакції:

"Інтереси держави мають чітко формулюватися й умотивовуватися прокурором. Звертаючись до суду, прокурор повинен обґрунтувати наявність підстав для здійснення представництва у порядку, передбаченому частиною другою або третьою статті 23 Закону України "Про прокуратуру". Слід враховувати, що прокурор зобов'язаний попередньо, до звернення до суду із представництвом інтересів держави або громадянина, повідомити про це громадянина та його законного представника або відповідного суб'єкта владних повноважень. Зазначені обставини повинні перевірятися судом при зверненні прокурора з відповідною заявою або скаргою до суду. Наявність підстав для представництва може бути оскаржена громадянином чи його законним представником або суб'єктом владних повноважень".

3.9. Пункт 3 доповнити абзацом сьомим такого змісту:

"Якщо прокурор, що звертається до господарського суду в інтересах держави або громадянина, у позовній заяві не обґрунтував наявності підстав

для здійснення представництва інтересів держави або громадянина в суді, то господарський суд повертає позовну заяву без розгляду на підставі пункту 3 частини першої статті 63 ГПК. У разі ж коли суд у зазначених випадках помилково порушив провадження у справі за позовом прокурора, відповідний позов залишається без розгляду згідно з пунктом 1 частини першої статті 81 названого Кодексу".

3.10. В абзаці другому пункту 5 слово та цифри "статтею 36¹" замінити словами та цифрами "частиною першою статті 23".

3.11. В абзаці першому пункту 6 слова та цифри "частиною п'ятою статті 36¹" замінити словами та цифрами "частиною шостою статті 23".

3.12. Абзац четвертий пункту 6 виключити.

3.13. Пункт 7 виключити. У зв'язку з цим пункти 8–13 вважати відповідно пунктами 7–12.

3.14. Пункт 8 викласти в такій редакції:

"7. Відповідно до статей 29, 91, 107, 111¹⁵ і 113 ГПК, статей 23 і 24 Закону України "Про прокуратуру" формою представництва прокуратурою інтересів держави може бути подання прокурором апеляційної чи касаційної скарги, заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України, заяви про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, а також вступ у справу та участь у розгляді справи, порушеної за позовами інших осіб.

Згідно з частиною третьою статті 24 Закону України "Про прокуратуру" право подання апеляційної чи касаційної скарги на судові рішення надається прокурору, який брав участь у судовому розгляді, а також прокурору вищого рівня незалежно від участі у розгляді справи: Генеральному прокурору України, його першому заступнику та заступникам, керівникам регіональних та місцевих прокуратур, першим заступникам та заступникам керівників регіональних прокуратур.

Відповідно до частини другої статті 29 ГПК з метою вирішення питання щодо наявності підстав для ініціювання перегляду судових рішень у справі, розглянутій без участі прокурора, вступу в розгляд справи за позовом іншої особи прокурор має право знайомитися з матеріалами справи в суді, робити виписки з неї, отримувати копії документів, що знаходяться у справі. Згідно з приписами абзацу третього частини четвертої статті 23 Закону України "Про прокуратуру" у разі підтвердження судом наявності підстав для представництва прокурор користується процесуальними повноваженнями відповідної сторони, передбаченими статтею 22 ГПК.

Право подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом України надано Генеральному прокурору України, його першому заступнику та заступникам, керівникам регіональних прокуратур.

Оскільки прокурор може вступити у справу на будь-якій стадії її розгляду, він має право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами в межах своєї компетенції незалежно від його участі у справі на попередніх стадіях її розгляду, тобто у першій, апеляційній чи касаційних інстанціях.

Отже, відповідна інстанція господарського суду не має правових підстав для повернення апеляційної, касаційної скарги, а також заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами лише тому, що прокурор не звертався з позовною заявою у цій справі.

Відповідно до визначеної законом компетенції прокурор має право подати апеляційну чи касаційну скаргу лише у справах зі спорів, що стосуються інтересів держави, громадянина, в тому числі у справах про банкрутство, що стосуються інтересів держави або громадянина. У разі подання прокурором апеляційної або касаційної скарги чи заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами без зазначення того, у чому саме полягає порушення інтересів держави, або без обґрунтування необхідності захисту таких інтересів, або без обґрунтування наявності підстав для здійснення представництва інтересів держави або громадянина в суді господарський суд повинен повернути її згідно з пунктом 1 частини першої статті 97 або пунктом 1 частини першої статті 111³ ГПК, або пунктом 5 частини шостої статті 113 ГПК і винести з цього приводу ухвалу.

Проте якщо прокурор звертався до господарського суду з позовною заявою і подав відповідну скаргу чи заяву в межах своїх повноважень, визначених Законом України "Про прокуратуру", господарський суд не вчиняє процесуальних дій, зазначених в абзаці восьмому цього пункту постанови, а за відсутності інших підстав для повернення (відмови в прийнятті) поданої прокурором скарги (заяви) здійснює її розгляд по суті".

3.15. У пункті 11 слово та цифри "статті 40" замінити словами та цифрами "частини шостої статті 24".

4. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 № 18 "Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції":

4.1. В абзаці третьому підпункту 1.2.4 підпункту 1.2 пункту 1 слово та цифри "пункті 3.9" замінити словами та цифрами "підпункті 2.3.43 пункту 2".

4.2. Підпункт 7.6 пункту 7 доповнити абзацами другим та третім такого змісту:

"Необхідно також враховувати, що питання про скасування заходів до забезпечення позову, вжитих у справі, яка втрачена та не підлягає відновленню, вирішує суддя (колегія суддів), у провадженні якого перебуває справа, порушена за новою позовною заявою.

У разі коли заявник не скористався правом на подання нової позовної заяви, питання про скасування заходів до забезпечення позову вирішує суддя (колегія суддів), у провадженні якого перебувала втрачена справа. У разі неможливості встановлення зазначеного судді (колегії суддів) визначення судді (колегії суддів) для розгляду відповідного клопотання здійснюється з використанням автоматизованої системи документообігу суду".

5. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 № 16 "Про деякі питання практики застосування заходів до забезпечення позову" пункт 10 доповнити абзацом третім такого змісту:

"У вирішенні питання щодо скасування заходів до забезпечення позову, вжитих у справі, яка втрачена та не підлягає відновленню, господарським судам

слід враховувати положення підпункту 7.6 пункту 7 постанови пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 № 18 "Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції".

Голова Вищого
господарського суду України

(підпис)

Б. Львов

Секретар пленуму Вищого
господарського суду України

(підпис)

Л. Рогач